

J.N.Voorhoeve
P.van der Laan

Jonkvr. C.V.W.E.
Repelaer van Driel

Ds.H.C.Zwähler
Ds.P.Nomes

„EENDRACHTIGLIJK BIJEEN”

Herdenking van het honderd-jarig bestaan van den Zondagsschoolarbeid in Nederland.

Een zaal vol menschen, allen op de een of andere wijze bezig in het Zondagsschoolwerk; mannen en vrouwen van meest uiteenlopende leeftijden, van zeer verschillende maatschappelijke positie, behoorende tot allerlei kerkgenootschappen, geestelijke stroomingen, enz., en die allen... eendrachtiglijk bijeen, om te gedenken en te herdenken: De Heere heeft groote dingen bij ons gedaan! Daarom was er verblijding, heerschte er een opgewekte geest, gevoelde men een onderlingen band.

Eens zei een architect, in een stadsgedeelte, waarin hij veel gebouwd had, tot mij: Er is wat verscheidenheid gebracht in den bovenbouw, het type varieert, maar de fondamenten zijn gelijk. Daar kunt u in elk geval op aan.

Eén fundament, één beginsel: Jezus Christus en Dien gekruist. Zoo was het ook hier.

En ik zou wel wenschen, dat er meer dergelijke bijeenkomsten werden gehouden; dat de geloovigen in Nederland, staande op dezelfde basis, het meer openlijk tot uiting brachten, dat zij in wezen allen één zijn.

De gelegenheden zijn er te over, als... men ze maar aangrijpen wil.

Op Zondagsschoolterrein is dit in Den Haag geschied en... het was goed.

Ds Nomes sprak het uit, dat zij, die thans samen gekomen waren, anders hun eigen wegen gaan, maar dat op dit terrein een samengaan mogelijk was, waar men bijeenkwam om te gedenken, te danken, elkander onderling te versterken; waarbij het ééne beginsel van allen in het middelpunt staat: Jezus Christus.

En dan hoorden we van de eerste Zondagsschool, door Dr Capadose opgericht in 1836. In Zwitserland werd deze Réveilman voor dit werk geïnspireerd. In het Alpenland leerde hij voor 't eerst een Zondagsschool kennen. Zoiets moeten we ook in Nederland hebben, dacht hij en toen hij op zekeren Zondag een jongen tegenkwam, vroeg hij hem, hoe hij den dag des Heeren doorbracht. Gevolg van dit gesprek was een Zondagsschool met twee leerlingen, het jongetje met zijn zusje.

Tien jaren later volgden studenten in Utrecht spontaan het voorbeeld van Capadose, en begonnen op Zondag de kinderen bijeen te brengen, om ze te spreken over den eenigen Redder, den grooten Kindervriend.

En langzamerhand kwamen er Zondagsscholen over het geheele land. De arbeid ging met vallen en opstaan, maar steeds zich uitbreidend, waarbij echter ook de moeilijkheden toenamen. Maar het was een arbeid, waaraan velen konden deelnemen, omdat op dit terrein de taal van liefde en geloof hoofdzaak was om tot de kinderharten door te dringen. Duizenden hebben zich in den loop dezer eeuw dan ook voor het werk gegeven en doen dat nog wekelijks, zoodat thans 250.000 leerlingen in ons land de Zondagsschool bezoeken. Geen wonder, dat Dr Kuyper eens de Zondagsschool de redster der kerk noemde.

Van haar ervaringen, opgedaan bij gelegenheid van de

Zondagsschoolconferentie te Oslo, sprak Jonkvr. Repelaer van Driel, waarbij ze vooral den persoon van Kagawa op den voorgrond bracht. Deze wereldbekende evangelist was tot de overtuiging gekomen, dat men bij het kind moet beginnen. De ervaring, opgedaan bij zijn arbeid, had hem tot deze overtuiging gebracht.

We hoorden iets van de ervaringen, opgedaan door den heer Van der Laan, die reeds zestig jaren Zondagsschoolarbeid verricht. Wonderen in de harten, maar ook wonderen in de gezinnen, had deze veteraan aanschouwd.

Zoo was het ook al in den arbeid onder de Jodenkinderen, zeker wel een der moeilijkste takken van het Zondagsschoolwerk, waarover Juffrouw Verschoor veel belangrijks meedeelde.

Mr Van Woerden deed in een kort getuigenis uitkomen, welk een zegen het is, uitverkoren te zijn voor den arbeid onder de kinderen.

„Wat voordeel heeft de mensch van al zijn arbeid, dien hij werkt onder de zon?” zegt Salomo, en het antwoord luidt: „Het is al ijdelheid.” Maar de arbeid in Gods Koninkrijk, waartoe vooral die onder de kinderen behoort, zal vrucht dragen voor de eeuwigheid.

Over Luther en het kind vertelde Ds Zwähler. Hij was er zeker van, dat Luther, indien hij in onzen tijd geleefd had, op dezen avond graag zijn taak zou overgenomen hebben, omdat de groote hervormer, de man zoo vurig van geest, zoo krachtig in het geloof, zoo sterk in het gebed, zich zoo graag met kinderen bezighield, wat in de eerste plaats wel tot uiting kwam in zijn eigen gezin. Luther wist zich kind met het kind, en dat is het geheim van onzen invloed op het kind.

De gedachte: Christus en het kind, werd ten slotte door den heer Voorhoeve in het midden gebracht.

Jezus, de Kindervriend. Hij nam het zeer kwalijk, toen Zijn discipelen de kinderen van Hem wilden weghouden. Hij omving de kinderkens met Zijn armen, liet Zijn zegenende hand op hen rusten. Hij riep een klein kind tot Zich, toen Hij de discipelen iets bijzonders te zeggen had en gaf aanschouwelijk onderwijs. Als zulk een kind moet een ieder worden, wil hij het Koninkrijk Gods ingaan, wil hij daarin een plaats der eere innemen.

„Met het kind in de armen betrekken wij de wacht bij het kruis,” heeft Dr Kuyper eens gesproken, en wij zeggen het hem na.

Christus en het kind wil zeggen: Redder en verlorenen. Die twee behooren bij elkaar. Een redder zonder een verlorenen kan niets doen, zijn macht tot redden kan hij niet gebruiken; een verlorene zonder redder is gedoemd ten onder te gaan.

Christus en het kind, en met dat kind wordt elk kind bedoeld, van het koningskind af tot het bedelaarskind toe. Als de Heiland zegt: „Laat de kinderen tot Mij komen en verhindert ze niet! Brengt ze tot Mij!” denkt Hij aan alle kinderen. Hij heeft ze allen lief.

Wij danken God, dat Hij ons wil gebruiken, om het kind tot Christus te leiden. Wij mogen ze nooit in den weg staan, onszelf niet tusschen Hem en het kind stellen, waartoe we zoo licht komen. Onze woorden en daden moeten het kind dienen. Ons voorbeeld moet zóó zijn, dat het kind leert verstaan, hoe goed het is om God te dienen, en in ons de gezindheid ziet van den Heiland, opdat ten volle tot uiting komt: Christus en het kind.

God geve, dat de tweede eeuw van den Zondagsschoolarbeid, die thans is ingegaan, niet minder rijke vruchten moge dragen. Het werk kan en moet nog uitgebreid worden. Mogen allen, die den Heiland van zondaren waarlijk liefhebben, en wier hart uitgaat naar het kind, in eendrachtig samenwerken volle kracht ontplooiën!

J. H. v. R.

Herinneringsbord, vervaardigd door de Kon. Delftsche Aardewerfabriek „De Porceleijne Fles.“

DANIËL GABRIËL FAHRENHEIT

1686–1736

Onlangs hebben we den 200sten sterfdag van den onderzoeker Daniël Gabriël Fahrenheit herdacht. Over het algemeen is er van dezen natuurvorscher, wiens naam is blijven voortleven in de schaalverdeling van onze thermometers, weinig bekend en velen zullen niet weten, dat Fahrenheit een groot deel van zijn leven in ons land heeft doorgebracht en... in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage begraven is.

Fahrenheit werd in 1686 te Dantzig geboren en verloor reeds op jeugdigen leeftijd zijn ouders. Hij stamde uit goeuden kring en zij, die zich verder met zijn opvoeding hadden belast, besloten, dat de jonge wees voor den handel zou worden opgeleid, al vertoonde hij toen reeds een uitgesproken neiging, om zich aan de natuurwetenschappen te wijden. Fahrenheit werd geplaatst als volontair in een handelsonderneming te Amsterdam, dat in die dagen nog drukke betrekkingen met Dantzig onderhield.

Het staat echter te bezien, of Fahrenheit zich een vlijtig leerling betoonde, want niet zoodra was zijn leertijd geëindigd, of hij liet den handel den handel en trok er op uit, om contact te zoeken met de geleerden van zijn tijd. Zoo reisde hij in Engeland en Duitschland en keerde eerst in 1717 te Amsterdam terug, waar hij in relatie kwam met den beroemden geleerde Willem Jacob van 's Gravesanden, professor in de wiskunde en sterrekunde te Leiden. Om in zijn onderhoud te voorzien, vestigde Fahrenheit zich in de hoofdstad als glasblazer, een kunst, waarin hij een groote vaardigheid had en die hem uiteraard bij zijn proe-

ven zeer van pas kwam. Hij verbeterde den thermometer, dien hij met kwik inplaats van wijngestee vulde; hij maakte een nieuwe verdeling, waarbij hij uitging van de winterkoude in zijn geboorteplaats, waarvan hij de gemiddelde temperatuur als warmte-minimum koos. Ook barometers zijn door Fahrenheit geconstrueerd en zijn onderzoekingen op dit terrein brachten het verband aan het licht tusschen den atmosferischen druk en het kookpunt van water, een verband, dat later met den bekenden papiniaanschen pot nog duidelijker werd aangetoond.

De onderzoeker was in society-kringen, waar men zich in die dagen gaarne aan de beoefening der practische populaire wetenschap bezighield, een geziene figuur. Hij hield lezingen, ook in het buitenland, en vele publicaties verschenen van zijn hand.

Reeds in den aanvang van zijn loopbaan vond Fahrenheit een toestel uit voor polderbepaling, waarvan hij veel verwachtte, o. m. de contanten, om zich verder rustig aan zijn onderzoekingen te kunnen wijden. Met het patent, dat hij daarvoor noodig had, ging het echter niet zoo vlot. Eerst in den jare 1736 kon hij naar Den Haag reizen, om deze zaak tot een oplossing te brengen. Nauwelijks echter in de residentie aangekomen, werd hij ziek en nog geen tien dagen later blies hij den laatsten adem uit.

Zijn nalatenschap bestond uit enkele honderden guldens en daar geen vrienden en verwanten aanwezig waren, om zich achter zijn baar te scharen, had zijn begrafenis een zeer eenvoudig karakter.

Naar ons beste weten is er in de Hofstad geen gedenkteken of borstbeeld, dat de herinnering aan dezen werkzamen man levendig houdt. Slechts een straat is naar hem genoemd. Nochtans zou het Fahrenheit's grootste voldoening ongetwijfeld zijn geweest, indien hij had kunnen weten, dat wij van dag tot dag nog de vrucht plukken van zijn arbeid: wanneer wij zijn thermometer raadplegen, die welhaast in geen woning zal ontbreken.

J. Cl.

Een van de drie veerbooten, die den dienst Dover-Duinkerken onderhouden.

Reizigers, die in Londen plaats nemen in den trein, kunnen dien in Parijs verlaten, daar de geheele trein aan de Engelsche kust de veerboot binnenrijdt, die op het vaste land weer verlaat en dan doorstroomt naar Frankrijks hoofdstad. Thans kan men dus zonder overstappen van Londen naar Parijs reizen.